

EKONOMİK KOORDİNASYON ve TÜRKİYE'DE EKONOMİ KOORDİNASYON KURULLARI'NA BAKIŞ

ECONOMIC CO-ORDINATION and OVERVIEW of ECONOMIC CO-ORDINATION COMMITTEES in TURKEY

Hilmi ÇOBAN

Kırıkkale Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, KIRIKKALE
(hilmicoban@hotmail.com)

Fatih DEYNELİ

Pamukkale Üniversitesi İİBF Maliye Bölümü, DENİZLİ
(fdeyneli@pau.edu.tr)

ÖZ

Para ve maliye politikasının koordinasyonu gelişmiş ülkelerde iyi yönetişimin önemli parçalarından biridir. Son yıllarda bağımsız merkez bankalarının para politikalarını belirlemesi ile para ve maliye politikası arasındaki koordinasyon daha önemli hale gelmiştir. Çalışmanın ilk bölümünde ekonomik koordinasyon kavramı üzerinde durulacaktır. Koordinasyonun gerekçeleri açıklandıktan sonra konu ile ilgili farklı yaklaşımlar ele alınacaktır. Son bölümde ise, Türkiye'deki ekonomi koordinasyon birimlerinin amaçları ve kurulların aldıkları kararlar değerlendirilecektir.

Anahtar Sözcükler: Koordinasyon, Ekonomik koordinasyon, Para politikası, Maliye politikası

ABSTRACT

Fiscal and monetary policy coordination is one of the important parts of good governance in developed countries. In recent years, coordination of monetary and fiscal has become more important with monetary policies be determined by independent central banks,. In the first part of this study will focus on the concept of economic coordination. After explaining the rationale for the coordination, different approaches will be discussed. In the last section, aims and decisions of economic coordination committees in Turkey will be discussed.

Keywords: Coordination, Economic coordination, Monetary policy, Fiscal policy

1. Giriş

Ülkelerin para politikasını yürütmekle sorumlu olan merkez bankaları açısından, para politikası rejimleri için nihai hedef olarak kabul edilen fiyat istikrarını sağlama ve bu yönde geniş bir uygulama alanı bulan enflasyon hedeflemesi konuları oldukça ön plana çıkmaktadır.

Ülkemizde uygulanması dışında gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde geniş bir uygulama alanı bulan "enflasyon hedeflemesi rejimi", bir yandan para otoritesi konumundaki merkez bankalarının bağımsızlığına vurgu yaparken, diğer taraftan merkez bankasının bu hedefe ulaşabilmesi için, makroekonomik etkileri bakımından çok önemli olan diğer politikaların da bu hedefe yönelik olarak uygulanmasını öngörmektedir.

Makroekonomik açıdan güçlü etkilere sahip olan politikaların farklı amaçlara sahip olmaları, politikaların yapısı gereği normaldir. Ancak temel sorun, farklı amaçların çatışması ve bu çatışma ile birlikte her politika için etkinlikten uzaklaşılması durumunun gerçekleşmesidir. Bu açıdan ekonomik koordinasyona ilişkin en temel gerekçenin politikaların etkinliğinin sağlanması olduğu söylenebilir. Son yıllarda çoğu ülkede bağımsız merkez bankası organizasyonu genel kabul görmekte ve uygulanmakta, bunun yanı sıra bu bağımsızlık nedeniyle ortaya çıkabilecek amaç çatışmaları ve etkinlik kayıplarının önlenmesi amacıyla para ve maliye politikalarının koordinasyonu ön plana çıkarılmaktadır.

Ekonomik koordinasyonun gerekçeleri ve bu gerekçeleri göz önünde tutarak para ve maliye politikasının koordinasyonuna ilişkin yaklaşımlar çalışmanın ilk bölümünü oluşturmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde, makroekonomik etkilere sahip olan ekonomi politikalarının koordinasyonu Türkiye açısından ele alınacak ve Türkiye'de bu yönde kurulmuş olan ekonomi koordinasyon birimleri kuruluş amaçları ve aldıkları kararlar bağlamında değerlendirilecektir.

2. Ekonomik Koordinasyon

Kamu politikalarının koordinasyonu, demokratik ülkelerde çağdaş yönetim anlayışının temel dürtülerinden biridir ve araştırmacıların yoğun bir şekilde dikkatini çekmektedir. İyi bir koordinasyon birbirini tamamlayan kamu politikalarının dizaynına yardım eder ve kararların makul biçimde uygulanmasının yanı sıra politikalar arasındaki çelişkiyi önler. Genellikle ülkeler gereksiz programları azaltmak ve etkinliği arttırmak için ulusal seviyede kurumlar arası koordinasyona ihtiyaç duyarlar (Matei, ve Dogaru, 2013: 66). Gelişen teknoloji, değişen ekonomik ve sosyal yapı kamu politikalarının çeşitliliğini ve karmaşıklığını arttırmaktadır. Ekonomik yönü ile ele alındığında bütün kamu politikalarının aynı amaca yönelik uygulandığını ve hiç bir çelişki olmadan yürütüldüklerini söylemek imkansızdır. Farklı amaçlara sahip olan kamu politikaları arasında sağlanan koordinasyonun temel beklentisi etkinliğin artırılmasıdır.

Politika koordinasyonu dar anlamda ülkelerin ulusal ekonomi politikalarının fiyat istikrarını tehlikeye atan uygulamalarının sınırlandırılmasıdır. Geniş anlamda ise ülkeler için ortak politik amaçların ortaya çıkarılması ve onlara ulaşılması için gerekli uygulamaları kapsar (Ferre, 2008: 223). Bu bağlamda politika koordinasyonunun, ulusal boyutta uygulanan politikaların birbiri ile çelişen uygulamalarının azaltılması için her politikaya yönelik olarak ortaya konan kuralların yanı sıra, ülkenin dahil olduğu uluslararası entegrasyonlar ve bu entegrasyona üye ülkeler çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Her ne kadar çalışmamızın temel çıkış noktası ulusal çerçevede uygulanan politikaların koordinasyonun sağlanması ise de, özellikle Avrupa Birliği gibi entegrasyonların üye ülkeleri arasında amaçlanan mali ve parasal koordinasyonun da bu çerçevede değerlendirilmesinde fayda bulunmaktadır.

Politika belirleyicileri ve uygulayıcıları için temel sorun, farklı amaç ve hedeflere odaklanmış ve karar alma birimleri açısından farklı yapılara sahip politikaların, etkinliği arttıracak şekilde koordinasyonunun sağlanmasıdır. Farklı amaçların yanı sıra amaçların çelişmesi durumunda koordinasyonun önemi daha çok öne çıkmaktadır.

Makroekonomik politikaların temel amacı fiyat istikrarı ile sürdürülebilir ekonomik büyümeye ve uygun ödemeler dengesine ulaşmaktır. Bunun için para ve maliye politikaları karar vericileri arasındaki koordinasyon çok önemlidir. Herhangi bir politikanın etkinliğinin ölçülmesi, kaçınılmaz şekilde politikanın diğer alan üzerindeki etkisine bağlıdır (Laurens ve Piedra, 1998: 5). Maliye, para veya borç yönetimi gibi ekonomi politikalarının uygulanması ve makroekonomik etkinlikleri yalnızca söz konusu politikanın alanı ile sınırlı kalmaz. Uygulanan politika sonucunda diğer politikalar üzerinde oluşacak etkinin göz ardı edilmesi, etkinliğin ölçülmesi konusunda yanıltıcı olabilecektir.

Herhangi bir politika konusunda karar verici konumundaki otorite, diğer şartlar sabitken yalnızca kendi politikasının sonuçlarını değerlendirmek yerine, diğer ekonomi politikaları ile etkileşim içinde oluşabilecek etkileri değerlendirmek durumundadır. Diğer politikalar ile karşılıklı etkileşimin sağlanabilmesi ve bu etkileşim içinde politikaların etkinliklerinin azalmasının önlenmesi, politikalar arasında koordinasyonun varlığına ilişkin gerekliliğe vurgu yapmaktadır.

Makroekonomik politikaların temel amacı, ekonomiyi enflasyonsuz, istikrarlı büyüyen bir hale getirmektir. Bu amaca yönelik olarak politika enstrümanlarının uygulanması ile işsizlik, üretim ve fiyatlar genel seviyesindeki dalgalanmaların minimize edilmesi ve reel potansiyel hasılanın gerçekleştirilmesi konusunda gelişme sağlanacaktır. Politika araçları parasal ve mali şartlarla ilgili olmak üzere iki temel gruba ayrılabilir. Parasal araçlar merkez bankası tarafından, mali araçlar ise maliye bakanlığı tarafından yürütölmektedir. Bu iki kurumun amaçları ve uygulamaları çoğu kez birbiri ile çelişmektedir. Bütün ekonominin daha fonksiyonel çalışabilmesi, her iki otorite arasında koordinasyon mekanizmasının geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır (Hanif ve Arby, 2003: 1).

Parasal otoritenin son zamanlarda kullandığı en önemli para politikası rejimi, enflasyon hedeflemesi sistemidir. Türkiye dahil olmak üzere gelişmiş ve gelişmekte olan bir çok ölkede tercih edilen sistem, uygulama biçimi ve etkisi bakımından maliye otoritesi tarafından uygulanacak mali politikalar ile iç içedir. Mali disiplin olmaksızın merkez bankasının enflasyon hedeflemesi parasal rejimini etkin olarak uygulayabilmesi çok mümkün değildir. Merkez bankasının enflasyon oranlarını düşürebilmek için reel faiz oranlarını yükseltmesi durumunda ekonomide depresyonist bir süreç oluşabilecektir. Bu durgunluk durumu ileride daha yüksek enflasyona neden olabilecektir. Bu durumda enflasyonu düşürmek için gerekli olan politika para politikası değil maliye politikası enstrümanlarının kullanılmasıdır (Blanchard, 2004: 2).

Maliye ve para politikası arasındaki koordinasyon hem uygulanan para politikası rejiminin başarısı, hem de maliye politikasının etkinliği ve para politikasına katkısı açısından oldukça önemlidir. Para ve maliye politikasının koordinasyonu iki farklı seviyede yapılabilir. Birincisi para ve maliye politikalarının kısa dönemli uygulamalarını içermekte iken, diğeri uzun dönem makro ekonomik performans üzerinde etkili olan bir koordinasyon şeklidir (Laurens ve Piedra, 1998: 6). Koordinasyon ile asıl ulaşılmak istenen para ve maliye politikalarının makro ekonomik performans üzerindeki etkinliklerini arttırmak ve her iki politikanın uygulanması ile ortaya çıkabilecek çelişen sonuçların azaltılmasına yardımcı olmaktır. Bu açıdan koordinasyonun uzun dönemli bir bakış açısı ile ele alınması ve koordinasyona yönelik uygulamaların bu bağlamda değerlendirilmesi makro ekonomik amaçlara ulaşma hedefine daha uygun bir zemin hazırlamaktadır.

Ekonomik koordinasyon makroekonomik etkileri olan bütün politikaların belli kurallar çerçevesinde koordinasyonunu ifade ederken, genellikle makroekonomik etkileri bakımından büyük etkiye sahip olan para ve maliye politikalarının koordinasyonu anlaşılmakta ve ekonomik koordinasyon kavramı bu çerçevede ele alınmaktadır. Para ve maliye politikalarının koordinasyonunun neden gerekli olduğu, para ve maliye politikalarının koordinasyonu ile beklenen sonuçların neler olduğu, koordinasyonu sağlamakla yükümlü olan otoritelerin ortak çalışma alanlarının çerçevesinin belirlenmesinde yardımcı olacaktır.

3. Ekonomik Koordinasyonun Gerekçeleri

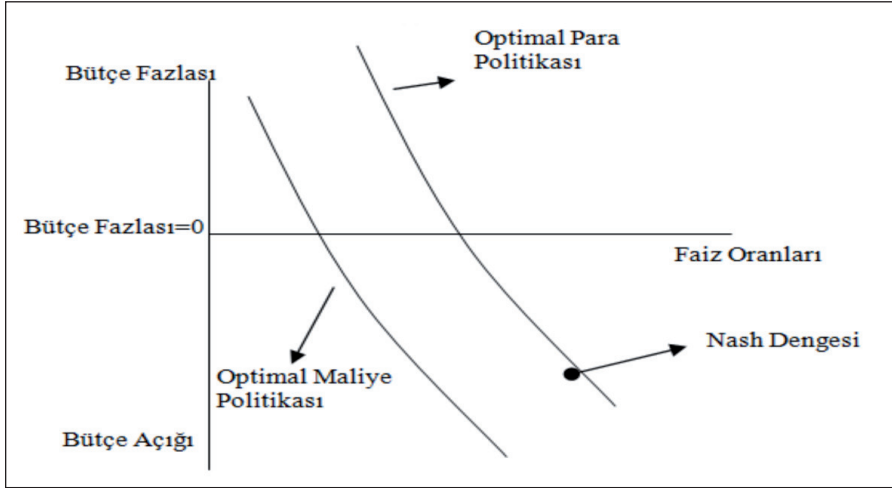
Para ve maliye politikalarının koordinasyonunun yapılabilirliğini sorgulamadan önce, para ve maliye politikalarının neden gerekli olduğunu belirlemek, koordinasyona ilişkin çerçevenin belirlenmesi, önceliklerin eğer varsa koordinasyon liderlerinin, ortak amaçların belirlenmesi bakımından önemlidir.

Etkin bir koordinasyonun yokluğu finansal istikrarsızlıkların ortaya çıkmasına, yüksek faiz oranlarına, döviz kuru baskısına, enflasyonun artmasına ve ekonomik büyümenin olumsuz etkilenmesine neden olur. Aynı zamanda para ve maliye politikalarının farklı kurumlar tarafından dizayn edilmesi ve uygulanması durumunda, her bir politikanın kendi amaçları, araçları ve kaynaklarının olduğu unutulmamalıdır (Laurens ve Piedra, 1998: 5). Para politikaları faiz, döviz kuru, parasal taban gibi araçları kullanırken, maliye politikası vergi, kamu harcamaları ve borçlanma gibi araçları kullanmaktadır. Araç farklılığından başlayan süreç her iki politikanın amaçlarının da farklılığı sonucunu doğuracak, iki politikanın amaçlarının çatışmasına ve bu çatışmanın sonucunda büyüme, enflasyon, döviz kuru ve faiz üzerinde olumsuz etkilerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Para ve maliye politikalarının etkin bir şekilde uygulanması sorumlu otoriteler arasında geniş bir koordinasyonu zorunlu kılar. Etkin bir koordinasyonun varlığı, politika uygulayıcılarının belirlenmiş olan amaçlara etkin bir şekilde ulaşabilmesine yardımcı olacaktır. Para ve maliye politikası uygulayıcılarının karşılıklı olarak amaçlar konusunda mutabakata varması, para politikasının dizayn edilmesinde zaman gecikmesi problemini ortadan kaldıracaktır (Laurens ve Piedra, 1998: 5). İradı para politikası maliye politikasına göre hem uygulama süreçleri, hem de elde edilen sonuçları bakımından çok daha esneklerdir. Her iki politika açısından da zaman gecikmesi problemi muhtemel olmakla birlikte, maliye politikasında gecikme sorunu çok daha belirgindir. Koordinasyonun sağlanması iki politika arasında yaşanan zaman gecikmesi probleminin azaltılmasına yardımcı olacaktır.

Koordinasyonun yokluğu, ekonomik performansın aşağıya düşmesine neden olacaktır. Herhangi bir politika alanındaki gevşeklik, diğer politika üzerine yük yükleyecek ve uzun dönemde sürdürülemez hale getirecektir. Örneğin genişletici bir maliye politikası para politikasının daraltıcı şekilde uygulanmasına ve hatta uzun dönemde mali dengesizliği finanse edemez hale gelmesine neden olabilir (Laurens ve Piedra, 1998: 5; Hanif ve Arby, 2003: 3; Togo, 2007: 9). Para ve maliye politikaları birbirinden bağımsız olarak yürütülse bile, etkileri bakımından bağımsız olmaları imkansızdır. Her hangi bir politikadaki değişiklik çoğu zaman diğer politika üzerine ek bir yük getirmekte ve politikaların birbirinden bağımsızlıklarını zedelemektedir. Koordinasyon, bağımsız politika otoritelerinin karşılıklı olarak birbiri üzerinde oluşturacağı olumsuz etkiyi azaltacak ve ekonomik performansın azalmasına engel olacaktır.

Aralarında her hangi bir koordinasyon ve işbirliği olmayan para ve maliye politikalarının tepki fonksiyonları negatif eğimli eğrilerdir. Bu durum bütçe fazlasının olduğu dönemlerde para otoritesinin yüksek faiz oranlarına ihtiyacı olmadığını göstermektedir. Tepki fonksiyonları, politika uygulayıcıların diğer politikadaki bir değişikliğe nasıl tepki vereceğini göstermektedir (Nordhaus, 1994: 150). Para ve maliye politikasını oyun teorisi bağlamında ele alan bu yaklaşım, koordinasyonun olmaması durumunda oluşacak Nash dengesinin faiz ve bütçe açıkları açısından durumunu ortaya koymaktadır.

Şekil 1. Tepki Fonksiyonları ve İşbirliksiz Eşitlik

Kaynak: Nordhaus, W.D. (1994) *Policy Games: Co-ordination and Independence in Monetary and Fiscal Policies*, *Brooking Papers on Economic Activity* 2: 150.

Şekil 1'de para ve maliye politikaları arasında koordinasyonun olmaması durumunda dengenin Nash Dengesi noktasında sağlanacağı gösterilmektedir. Buna göre politikaların işbirliği olmadan uygulanması hem faiz oranlarının yüksek olduğu, hem de bütçe açıklarının fazla olduğu bir dengede oluşacak, her iki politika içinde için de istenmeyen bir durum oluşacaktır. Maliye otoritesi işsizliği azaltmak için bütçe açıklarını arttırma yoluna giderken, para otoritesi enflasyonu dizginlemek için faiz oranlarını yükseltecektir (Nordhaus, 1994: 150). Koordinasyon, oluşan Nash dengesi yerine ekonomide bütçe açıklarının azaldığı ve buna bağlı olarak yüksek faiz baskısının düştüğü düzeyde dengenin sağlanmasına yardımcı olacaktır.

Makro ekonomi politikalarının temel amacı olan ekonomik büyümenin sürdürülebilirliği, fiyat istikrarının sağlanması ve ödemeler bilançosunun denkliği, özellikle mal ve sermaye akımlarının serbest olduğu açık ekonomilerde para ve maliye politikalarının koordinasyonunu gerekli kılmaktadır (Halaç, 2007: 34). 2008 krizinden sonra, belirtilen makro ekonomik amaçlara ulaşabilmek için bağımsız merkez bankaları tarafından alınan tedbirler, maliye politikasının borç yönetimine ilişkin yükünün artmasına neden olmuş ve para politikası ve borç yönetimi politikaları arasında özellikle para politikası açısından vurgulanan bağımsızlık ilkesinin sorgulanmasına neden olmuştur (Hazırolan, 2012: 559). Enflasyon hedeflemesi sistemi ve bu bağlamda merkez bankalarının araç bağımsızlıkları, uluslararası sermaye hareketliliğinin oldukça serbest olması ve

bu nedenle finansal krizlerin etkisinin çok daha fazla olması, merkez bankalarının bağımsızlık ilkesine bağlı olarak tedbirler almasına neden olmuştur. Ancak bu tedbirler, maliye politikasının bir yönünü oluşturan borç yönetiminin borçlanma ihtiyacını ve ülkelerin borç yükünü arttırmıştır. Şüphesiz ki çok yakın zamanda yaşanan bu süreç, koordinasyonun yokluğunda politikaların etkinliğinin nasıl olumsuz etkileneceği ile ilgili somut bir göstere niteliğindedir.

Merkez bankası ve Hazine'nin işbirliği yapması, deflasyonist şoklarla savaşmak için yardımcı olabilir. Para ve maliye politikalarının politika uygulayıcıları tarafından ortak bir şekilde düzenlenmesinin temel amacı sosyal refahın maksimize edilmesidir ve her iki politika da devlet bütçesinin sınırı ve borç limitlerine karşı sorumludur (Eggertsson, 2010: 2). Koordinasyonun başarısızlığı, para ve maliye politikalarının sosyal refahı azaltmasına neden olacaktır (Blinder, 1982: 8). Toplumsal refahın maksimizasyonu doğrultusunda para ve maliye politikalarının koordinasyonu, politikaların sorumluluklarını azaltmayacak aksine yeni sorumluluklar etkileyecektir. Bağımsız para otoritesi bütçe sınırı ve borçlanma konularında sorumluluk altında değilken, koordinasyon ile birlikte maliye politikasının sahip olduğu bütçe kısıtı ve borçlanma limitlerine uymak ve bu sorumluluk altında politikalarını üretmek durumunda kalacaktır.

Aktaş ve diğerleri, Türkiye için 1999-2006 yıllarına ilişkin verilere dayalı olarak yapmış oldukları çalışmada, para politikasının etkinliği için maliye politikasının çok önemli bir rol oynadığını ve mali disiplinin enflasyon hedeflemesi için önemini ortaya koymuşlardır (Aktaş ve diğerleri, 2010). Para ve maliye politikalarının etkin bir şekilde hedeflerine ulaşabilmeleri için gerekli politika kararlarının, müzakere ve karşılıklı bilgi paylaşımı yoluyla alınmasını ve böylece ortak hedeflere uygun kararların kolaylıkla uygulanmasını sağlayacaktır (Hanif ve Arby, 2003: 3). Englama ve diğerleri, 4. Afrika Bölgesel Entegrasyonlar Kongresinde sundukları çalışmada, ekonomik koordinasyonun Batı Avrupa Parasal Bölge üyesi ülkeler açısından durumunu incelemiş ve para politikası ve onunla ilişkili olan diğer politikaların izlenmesi ve değerlendirilmesi için koordinasyonun önemine vurgu yapmıştır (Englama ve diğerleri, 2013). Bu bağlamda para politikalarının etkinliğinin maliye politikalarının etkinliğine bağlı olduğu ve aralarında işbirliği ve koordinasyon olmadan etkinliğin sağlanmasının mümkün olmadığı düşünülebilir.

Ekonomik istikrarın sağlanması yalnızca bir politika otoritesinin dikkate alması gereken bir durum değildir. Koordinasyon sağlandığında aynı hedef doğrultusunda işbirliği yapan otoritelerin, istikrar amacını gözetmeden davranmaları mümkün değildir.

Ekonomik koordinasyonun gerekçeleri şu şekilde sıralanabilir;

- Amaçlar arasında çatışmanın önlenmesine yardımcı olur.
- Politikaların etkinliklerinin artırılmasını sağlar.
- Politikaların diğer politika üzerinde oluşturacağı olumsuz etkilerin azaltılmasına yardımcı olur.
- Sosyal refahın artırılmasını sağlar.
- Politikaların sorumluluklarının ve sınırlamalarının artırılmasını, politikalar için kuralların belirlenmesini sağlar.

Ekonomik koordinasyonun gerekçeleri, ekonomik koordinasyonun çerçevesini ve koordinasyona ilişkin yaklaşımları da belirleyecektir. Bu bağlamda ekonomik koordinasyona ilişkin farklı yaklaşımların olması kaçınılmazdır.

4. Ekonomik Koordinasyona Farklı Yaklaşımlar

1929 ekonomik buhranı sonrası tüm dünyada yoğun biçimde uygulama alanı bulan Keynesyen iktisadi düşüncenin ve bu bağlamda kullanımı artan maliye politikası uygulamalarının temel yaklaşımı, efektif talebin arttırılmasına yönelik maliye politikası uygulamalarının oluşan ekonomik krizi aşma yönünde katkı sağlayacağı yndedir. 1970'li yıllarda yaşanan stagflasyon olgusu, yüksek borçlanma oranları ve yüksek bütçe açıkları Keynesyen iktisadın yoğun biçimde eleştirilmesine ve ikinci planda kalan para politikasının ön plana çıkmasına neden olmuştur.

Moneteristler IS-LM modeli çerçevesinde özellikle dışlama olgusunu ortaya atmış, maliye politikasının yanı sıra para politikasının önemine vurgu yapmış ve bütçe açıklarının finansmanının senyoraj yerine bono satışı ile yapılmasını ve bu sayede bütçe açıklarının enflasyon üzerindeki etkisinin daha az olacağını belirtmiştir. Friedman devletin, para politikasının çerçevesini çizmesi gerektiğini ve bu şekilde piyasa ekonomisinin rekabet sürecinin işlerliğinin sağlanabileceğini belirtmiştir (Friedman, 1948: 246).

Makroekonomik amaçlar doğrultusunda ekonomi politikalarının koordinasyonuna ilişkin yaklaşımların yoğunlaşma alanı para politikasının koordinasyonu olmuştur. 1970'li yıllara kadar uygulanan maliye politikalarında yaşanan başarısızlıklar, para politikasının esnek yapısı bu yoğunlaşmanın temel nedenleri arasında sayılabilir (Bozkurt ve Gğl, 2010: 33-34). Para politikalarının koordinasyonu, para politikalarında teknolojinin etkin olarak kullanılması, bağımsız para otoritesinin varlığı gibi faktörler nedeniyle, Avrupa Birliği gibi bölgesel entegrasyonlarda dahi yoğun olarak kullanılabilir. Avrupa Birliği bu amaçla ortak bir merkez bankasını 1 Haziran 1998 yılında kurabilmiş iken, maliye politikasının ye ülkeler arasındaki koordinasyonu özellikle 2008 küresel kriz sonrası yoğun biçimde tartışılmaktadır. Para politikasının belirtilen avantajları, aynı zamanda para ve maliye politikalarının koordinasyonunun gerekelerinden birini oluşturmaktadır. Bu nedenle koordinasyonu yalnızca para politikası bağlamında değil, para, maliye ve borç yönetimi çerçevesinde ele almak daha doğru olacaktır.

Para ve maliye politikalarının koordinasyonunun iki farklı şeklini düşünebiliriz. Para politikasının maliye politikasını yönlendirdiğini düşünelim. Bu durumda para otoritesi bağımsız olarak para politikasını düzenler. Örneğin bugünkü ve gelecekteki parasal tabanın büyüme oranı para otoritesi tarafından bağımsız olarak belirlendiğinde para otoritesi senyoraj yoluyla maliye otoritesi tarafından kullanılacak gelir miktarını belirlemiş olacaktır. Maliye otoritesi para otoritesi tarafından belirlenen senyoraj ve topluma yapılacak olan bono satışı yoluyla açığını finanse edebilecektir ve bu nedenle bütçesini bu kısıtlamalara göre düzenleyecektir. Bu durumda para otoritesi enflasyonu tamamen kontrol altına alabilecektir (Sargent ve Wallece, 1981: 2). Sargent ve Wallece "Hoş Olmayan Moneteristik Aritmetik" ismiyle literatüre katkı sağlayan çalışmalarında, özellikle Friedman tarafından yoğun biçimde eleştirilen para basımı ile bütçe açıklarının finansmanını ve Moneteristler tarafından enflasyon üzerinde daha az olumsuz etki yarattığı gerekei ile savunulan bono satışı yoluyla finansmanı karşılaştırmış ve bu bağlamda para ve maliye politikalarının koordinasyonunu ele almıştır.

Maliye politikasının para politikasını yönlendirdiği koordinasyon şemasında ise maliye otoritesi bütçesini bağımsız olarak düzenleyecek ve bugünkü ve gelecekteki bütçe açık ve fazlalarını ve buna bağlı olarak senyoraj ve bono satışı yoluyla elde edilmesi gereken geliri belirler. Para otoritesi maliye otoritesinin gelir talebi ile topluma yapılan bono satışı arasındaki farkı senyoraj artışı ile finanse etmek zorunda kalacaktır. Para otoritesi ilk koordinasyon şekline

göre enflasyon üzerinde daha az güce sahip olmaktadır. Eğer maliye otoritesinin açıkları bono satışı ile finanse edilemez ise bu para otoritesini para basma konusunda zorlayacak ve ek bir enflasyona neden olacaktır (Sargent ve Wallece, 1981: 2).

Yeni Klasik iktisatçıların önemli temsilcilerinden olan Sargent ve Wallece, para ve maliye politikalarının koordinasyonunda hangi politikanın yönlendirici olarak bulunacağına ilişkin sundukları yaklaşımda, para politikasının öncülüğüne vurgu yapmıştır. Bu yaklaşımda para politikasının bağımsız olarak kararlarını almasının ve maliye politikasının para politikasının kararlarını göz önünde tutarak makroekonomik koordinasyona katkı sağlamasının önemine vurgu yapılmaktadır.

Ekonomi politikalarının koordinasyonu açısından önemli vurgulardan bir diğeri, koordinasyon ve koordinasyon içinde yer alan politikaların sürdürülebilirliğidir. Karar vericiler arasında çok yakın bir koordinasyon sağlanmış olsa bile, eğer politikaların her ikisi veya birisi orta dönemde sürdürülemez uygulamalar içerirse koordinasyon başarılı olmayabilir (Laurens ve Piedra, 1998: 6). Bu bağlamda koordinasyonu kısa vadeli bir yaklaşım olarak ele almamak ve koordinasyon bünyesinde yer alan politikaların sürdürülebilirliğini sağlamak, kurulan koordinasyonun başarılı olabilmesi için önem arz etmektedir. Sürdürülebilirliğin en önemli ayaklarından birisi güvenilirliğin sağlanmasıdır.

Her iki politika açısından güvenilirliğin sağlanması eşit bir şekilde önemlidir. Para politikası yoluyla istikrar beklentisinin sağlanması, kamu politikalarının istikrar bozucu beklentileri arttırmaması ile mümkün olabilir (Laurens ve Piedra, 1998:6). Para ve maliye politikaları açısından gerek önceden ilan edilen politikaların, gerekse uygulama alanı bulan politikaların tüm ekonomik birimler nezdinde güvenilir olması yaklaşımı, sağlanan koordinasyonun başarısının sürdürülebilirliği açısından hayati önem taşımaktadır.

Ekonomik koordinasyona ilişkin yaklaşımlar yalnızca ulusal ekonomi içinde değil, farklı ülkeler arasında sağlanacak maliye ve para politikalarının koordinasyonunu da kapsamaktadır. Birlik içinde mali politikalar konusunda koordinasyonun sağlanmasının temel amacı, birliğin sosyal refah düzeyinin artırılmasıdır (Beetsma ve Jensen, 2005: 321). Politika koordinasyonu yalnızca ulusal bağlamda değerlendirilmemekte, aynı zamanda Avrupa Birliği bölgesinde makroekonomik koordinasyonun sağlanması tartışılmaktadır. Özellikle üye ülkeler arasında sağlanan parasal birliğin ardından, yine ülkeler arasında maliye politikasını da içine alacak biçimde makro ekonomik politikaların koordinasyonu önem kazanmıştır.

Avrupa Birliği ülkeleri arasındaki politika koordinasyonu, hem Avrupa Merkez Bankası'nın amaçları ile hem de karşılıklı olarak birbiri ile uyumlu olan diğer politikalar ile maliye politikasının uyumunu sağlamayı amaçlamaktadır (Begg vd., 2003: 67; Beetsma ve diğerleri, 2001).

Para ve maliye politikalarının koordinasyonu, temelde iki tarafı olan bir oyun ve bu oyun içinde yer alan oyuncuların stratejileri üzerine kurulu olasılıklar bütünü olarak ele alınabilir. Nordhaus para ve maliye politikaları arasındaki koordinasyon oyununu ve koordinasyonun yokluğunda oluşacak Nash dengesini, para ve maliye politikalarının tepki fonksiyonları yardımıyla çizdiği diyagramda açıklamıştır (Nordhaus, 1994: 149-151). Şekil 1'de gösterilen diyagramda oluşan Nash dengesinin faiz ve bütçe açıkları açısından durumu ve koordinasyonun temel gerekçelerinden birini oluşturan Nash dengesi, para ve maliye politikalarının koordinasyonunun oyun teorisi yaklaşımı çerçevesinde ele alınmasına ilişkin önemli bir değerlendirme olarak ortaya konulmaktadır.

Oyun teorisi çerçevesinde dört farklı kurumsal düzenleme üzerinde durulabilir. Birinci politika rejiminde para ve maliye politika yapıcılarını eş zamanlı hareket ederler. İkincisinde para otoritesi ilk hamle avantajına sahiptir. Üçüncü politika rejiminde merkez bankası maliye otoritesinin bütçe ile ilgili kararlarına ve devletin finansal ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde hareket eder. Sonuncu rejimde ise her iki otorite liderliği alabilmek için çaba gösterir (Bartolomeo ve Gioacchino, 2004: 2). Oyun teorisinin para ve maliye politikasına ilişkin yaklaşımında politika otoriteleri bazen lider, bazen de takipçi olarak stratejilerini oluşturmakta ve buna göre politika dizaynı yapılmaktadır..

Eğer her iki otorite takipçi gibi davranırsa, çözüm oyuncuların kararlarını rakibin davranışını bilmeden eş anlı aldıkları iki aşamalı oyunda ikinci aşamada Nash dengesi sağlanacaktır. Eğer bir firma lider gibi davranırsa, çözüm liderin rakibinin davranışını kendisi için optimal politikayı seçmesi ile gerçekleşecektir ve lider rakibin davranışını hesap ederek en optimal politikayı oluşturacaktır. Eğer her iki otorite de lider olarak davranırsa çözüm genellikle savaş olarak isimlendirilir. Bütün bu olasılıklar sonucunda hala ortada kalan sorun, maliye ve para politikası arasındaki karşılıklı etkileşim için en uygun çözümün hangisi olduğudur (Bartolomeo ve Gioacchino, 2004: 2). Politika otoritelerinin işbirliği olmaksızın tepki fonksiyonlarına bağlı olarak ortaya koydukları durumda, Şekil 1'de verilen Nash dengesine benzer şekilde, hiçbir otoritenin mutlu olmadığı bir denge oluşacaktır. Politika otoriteleri arasında lider ve takipçi şeklinde oluşturulacak koordinasyon, en uygun çözüm olarak görülmektedir. Burada koordinasyon ve lider kavramları birbiri ile çelişir görünse de, liderlik ile asıl kast edilen politika tepki ve uygulama sürelerinin, karar verme süreçlerinin farklılığıdır.

İki politikanın uygulama ve karar verme süreçlerinin farklılığından dolayı, liderlik oyunu makul bir çözüm olarak görülmektedir. Beetsma ve Bovenberg (1998) maliye politikasının para politikası kadar hızlı ayarlanamaması nedeniyle maliye otoritesinin ilk hamle avantajına sahip olduğunu iddia etmektedirler (Bartolomeo ve Gioacchino, 2004: 3). Uygun çözüm kurumların bağımsız ve bireysel hareket ettikleri ilk aşamadaki Nash dengesi değil, koordineli ve işbirliği içinde ortaya koydukları davranışlardır (Bartolomeo ve Gioacchino, 2004: 3). Oyun teorisi yaklaşımı çerçevesinde para ve maliye politikaları arasındaki koordinasyon, bir politika otoritesinin liderliğinde, diğer politika otoritesinin lider politika otoritesinin uygulamalarını takip ettiği ve sonuçta benzer amaçlar için çalışan farklı otoritelerin işbirliği içinde çalıştığı bir model olarak sunulmaktadır.

Koordinasyon ülkelerin büyüklüklerine göre farklı yaklaşımlar ortaya koyabilmektedir. Ülkelerin ekonomik büyüklükleri, koordinasyona ilişkin yaklaşımları da yönlendirmektedir. Herzog, Bağımsız Devletler Topluluğu üyesi 5 ülkenin 2001 yılı verilerine dayanarak yapmış olduğu çalışmada, büyük ve küçük ülkeler arasında koordinasyon açısından neden farklılık bulunduğunu ve bu farklılığın belirleyicilerini ortaya koymaya çalışmıştır. Buna göre kamu sektörünün büyüklüğünden kaynaklanan farklılıklar nedeniyle büyük ülkeler, küçük ülkelere göre maliye koordinasyonunun derecesi bakımından daha yavaş hareket etmektedir (Herzog, 2006: 258).

Para ve maliye politikalarının koordinasyonu bağlamında ekonomik koordinasyonun sağlanması, farklı yaklaşımlar tarafından incelenmiş ve her bir yaklaşım para ve maliye politikasının amaçlarına ve bu amaçlara, birbiri ile çatışmadan ulaşabilmeleri için koordinasyonun gerekliliğine vurgu yapmıştır.

5. Türkiye’de Koordinasyon Kurulları

Türkiye’de koordinasyon kurulları geniş anlamda koordinasyon tanımına uymaktadır. Bu anlamda, ortak politik amaçların ortaya çıkarılması ve onlara ulaşılması için gerekli uygulamaları kapsadığı söylenebilir. Türkiye’de ekonomik koordinasyonun Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu ile Ekonomi Koordinasyon Kurulu tarafından yürütüldüğü söylenebilir. Para ve maliye politikalarını koordine bu iki kurulun görevleri arasında yer almaktadır.

5.1. Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu

1960 sonrası Planlı Kalkınma Dönemine geçişle birlikte YPK gibi farklı kurullar oluşturulmaya başlanmıştır. Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu ilk kez 1968 yılı program kararnamesinin 56. Maddesi gereğince Para-Kredi Kurulu adı ile oluşturulmuştur. Kurul’un temel amacı para ve kredi politikasının sağlamak, kredilerin plan ve program ilkelerine uygun dağılımını sağlamak ve finansman güçlüklerini gidermek olarak belirlenmiştir(Meriç ve Bülbül, 2013: 203).

Kamuda birçok farklı kurul oluşturulmaya başlandığı 1980 yılında, kurul 8/166 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla, Para ve Kredi Kurulu adı ile oluşturulmuştur. Para ve kredi politikasının uygulanmasında koordinasyonu sağlamak kurulun o dönemki görevleri arasında yer almaktadır. 1992 yılında kurulun yapısı yenilenmiş ve adı Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu olarak değiştirilmiştir (Ateş, 2001).

Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Kalkınma Bakanlığı teşkilat yapısı içinde yer almaktadır. 14 Temmuz 2011 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 2011/8 nolu Başbakanlık Genelgesi ile kurul başkan ve üyeler şeklinde teşkilatlanmıştır. Kurul başkanı Başbakan yardımcısı, üyeleri ise Kalkınma Bakanı, Ekonomi Bakanı, Gümrük ve Ticaret Bakanı ve Maliye Bakanı şeklinde belirlenmiştir.

Kurul toplantılarına Başkan tarafından konuyla ilgili bakanlar davet edilebilir ve görüşülecek konuların gerektirdiği hallerde diğer kamu görevlileri de çağrılabilir (KHK/641 md. 23).

Aynı kararnamede Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu’nun görevleri aşağıdaki şekilde sıralanmıştır;

- a) Ülkenin yurtiçi ve yurtdışı ekonomi, para, kredi ve maliye politikalarını tespit ederek uygulanmasında koordinasyon sağlamak ve bununla ilgili gerekli tedbirleri ve kararları almak.
- b) Bakanlar Kurulunun veya Yüksek Planlama Kurulunun incelenmesini istediği konularda görüş bildirmek.
- c) Destekleme politikalarının esaslarını belirleyerek destekleme fiyatları konusunda Bakanlar Kuruluna tavsiyelerde bulunmak.
- ç) Ödemeler dengesindeki gelişmeleri takip ederek gerekli tedbirleri almak, ithalattan alınacak teminat ve fonlar hakkında Bakanlar Kuruluna teklifte bulunmak.
- d) Bakanlar Kurulunca verilen diğer görevleri yapmak.
- e) Kurul Kararlarının uygulanmasını takip etmek.

Kurul görevleri arasında yer alan destekleme politikaları konusunda çıkartmış olduğu tebliğler ile farklı sektörlerdeki destekleme politikalarını belirlemektedir. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin 2012/2 sayılı Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Tebliği, Elma İhracatında İhracat İadesi Yardımı Yapılmasına İlişkin 2011/2 sayılı Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu Tebliği,

Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin 2010/10 sayılı Para-Kredi Ve Koordinasyon Kurulu Tebliği kurulun çıkarmış olduğu tebliğlere örnek olarak verilebilir.

5.2. Ekonomi Koordinasyon Kurulu

28 şubat 2009'da 5838 sayılı kanun ile kurulan Ekonomi Koordinasyon Kurulu Hazine Müsteşarlığı teşkilat yapısı içinde yer almaktadır. Başbakanın belirleyeceği bakanlardan oluşan Ekonomi Koordinasyon Kuruluna, kurul üyesi Başbakan Yardımcısı başkanlık eder. Kurul toplantılarına Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı, alışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, Ekonomi Bakanı, Gümrük ve Ticaret Bakanı, Kalkınma Bakanı, Maliye Bakanı ve kamu görevlileri ile özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve üniversitelerin temsilcileri davet edilebilir (5838 sayılı kanun 9. Madde). 4 Mayıs 2009 tarihli 2009/7 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nda görev alacak bakanlar yeniden belirlenmiştir.

5838 sayılı kanuna göre Ekonomik Koordinasyon Kurulu'nun görevleri aşağıdaki gibidir (5838 sayılı kanun 9. Madde);

- a) Ekonomik istikrarla ilgili gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek
- b) Para, kredi, finans, maliye, borçlanma, gelirler ve diğer ekonomi politikaları ile plan ve programların tespitinde, uygulanmasında ve güncelleştirilmesinde koordinasyonu sağlamak
- c) Küresel ve ulusal ekonomi ile ilgili gelişmeleri izlemek, değerlendirmek, gerektiğinde araştırmalar yapmak veya yaptırmak
- d) Ekonomik güvenlik ve ekonomik savunmaya ilişkin ilke ve esasların tespitinde, uygulanmasında ve güncelleştirilmesinde koordinasyonu sağlamak
- e) Gerektiğinde, gelir azaltıcı veya harcama artırıcı önerileri değerlendirmek, uygun görülenler hakkında etki analizlerini yapmak veya yaptırmak
- f) Devlet yardımları politikalarının tespitinde, uygulanmasında ve güncelleştirilmesinde koordinasyonu sağlamak
- g) Kurul kararlarının uygulama süreçlerini izlemek, değerlendirmek; sonuçları ilgili bakanlık, kamu kurum ve kuruluşlarına bildirmek ve Başbakana sunmak

Aynı maddeye göre; "Ekonomi Koordinasyon Kurulunun alışma usul ve esasları, Kurulda temsil edilecek kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları ile sekreteryaya hizmetlerine ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir. Kurul, görev alanına giren konularla ilgili her türlü bilgi ve veriyi, bakanlıklar ve kamu kurum ve kuruluşlarından isteme yetkisine sahiptir."

5.3. Kurul Karar Örneklerinin Değerlendirilmesi

Kanunda yer alan görevler kapsamında kurullar farklı sektörler ile ilgili kararlar almaktadır. Bu kararların bazıları uygulamaya konulmuş bazıları ise uygulamaya konulmamıştır. Ekonomi Koordinasyon Kurulu kararları içinde çok farklı sektörler ile ilgili farklı kararların alındığı görülmektedir. Mesleki eğitim, yeni kurulan üniversitelerin ihtiyacı, işsizlik ile mücadele, otomotivde hurda indirimi, KOBİ'lere yönelik destek programları, İstanbul Finans Merkezi strateji belgesi, Sulama Birliklerine ilişkin Çevre ve Orman Bakanlığı koordinasyonunda yürütölen alışmalar, 6. Hükümet Programı Eylem Planı'na ilişkin çalışmaların gözden geçirilmesi, teşvik sistemleri, turizm sektöründeki gelişmeler, tarım sektörü gibi konular Ekonomi Koordinasyon Kurulu toplantılarının gündemini oluşturmuştur.

Ancak gündemdeki konulara ilişkin olarak alınan kararların birçoğu uygulamaya konulmamış veya konulamamıştır. Bu durum kurulun uygulama etkinliğini kısıtlamaktadır. Ekonomik koordinasyonun sadece tavsiye kararlar ile değil doğrudan uygulamaya yönelik kararlar ile sağlanması gerekmektedir. Ancak bu şekilde para ve maliye politikasındaki uyum sağlanabilir. Ayrıca geniş anlamda koordinasyon tanımına uygun bir yapıdan dar anlamlı tanıma uygun bir koordinasyon yapısına geçilmesi ekonomik performansın artırılmasında daha etkili olabilecektir.

Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu ve Yüksek Planlama Kurulu'nda görüşülmüş ve Resmi Gazete'de yayınlanmış Ekonomik Koordinasyon Kurulu karar örnekleri aşağıda özetlenmiştir.

Örnek Karar 1: Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) ile Eylem Planı (2013-2015)

Girdi Tedarik Stratejisi Dış Ticaret Müsteşarlığı¹ koordinasyonunda 2010 yılında başlatılmıştır. Bu çalışma Ekonomi Koordinasyon Kurulunda tartışılmış ve kurul 1 Ağustos 2011 tarihinde yaptığı toplantıda aşağıdaki kararı almıştır.

“İhracata Dönük Üretim ve Girdi Tedarik Stratejisi kapsamında yapılan çalışmalarla ilgili olarak Ekonomi Bakanlığı yetkilileri Kurul'u bilgilendirmiştir. Kurul üyeleri yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerini dile getirmiş ve İhracata Dönük Üretim ve Girdi Tedarik Stratejisi'ndeki önerilerin somutlaştırılması, sektör bazında detaylandırılması ve yatırım teşvik sisteminde yapılacak gözden geçirme çalışmalarıyla uyumlaştırılmasını kararlaştırmıştır.”

Kurul sonrası son şeklini alan eylem planı Yüksek Planlama Kurulu'nda imzaya açılmış ve kabul edilmiş ve 25 Aralık 2012 tarihli ve 28508 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır (Ekonomi Bakanlığı Faaliyet Raporu, 2012).

Örnek Karar 1'de GİTES ile Eylem Planı (2013-2015) konusu Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nda görüşülmüştür. Kurul üyeleri konuyu tartışmış ve kurul üyelerinin görüşleri çerçevesinde Eylem Planı'na son hali verilmiştir (Ekonomi Bakanlığı Faaliyet Raporu, 2012). Ve son olarak Eylem Planı YPK kurulunda kabul edilip Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

Sonuç olarak; EKK'nun almış olduğu kararlar YPK kararı ile sonuçlandırılmıştır.

Örnek Karar 2: Türkiye Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi (2012 – 2016)

Türkiye Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji belgesi 18/9/2012 tarih ve 2258 sayılı yazısı dikkate alınarak; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının koordinatörlüğünde ilgili kamu kurum/kuruluşları ve özel sektörün katkıları ile hazırlanmıştır. Strateji belgesi ile ilgili konu Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nun 15 Ağustos 2012 tarihli toplantısında görüşülmüştür.

Bakanlık ve EKK görüş ve değerlendirmeleri doğrultusunda “Türkiye Demir-Çelik ve Demir Dışı Metaller Sektörü Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2012-2016)”nı nihai şeklini almıştır.

Eylem planı 22/10/2012 tarih, 2012/25 karar no ile Yüksek Planlama Kurulu'nca kabul edilmiş ve karar 25 Aralık 2012 tarihli 28508 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Örnek Karar 3: Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin Para-Kredi Ve Koordinasyon Kurulu Kararı

1 8 Haziran 2011 tarihli 637 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın tüm hizmet birimleri ile Hazine Müsteşarlığı'nın Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlükleri birleştirilerek Ekonomi Bakanlığı kurulmuştur.

Kurulun nihai şeklini verdiği diğer bir karar ise, Ekonomi Bakanlığının 20/12/2012 tarihli ve 87104 sayılı, 3/6/2013 tarihli ve 38815 sayılı yazıları dikkate alınarak; 94/6401 sayılı İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kararına istinaden hazırlanan "Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin" karardır.

Kurul kararı 27 Mayıs 2013 tarihinde görüşmüş ve bu toplantıda karara nihai şekli verilmiştir. Karar 21 Haziran 2013 tarihli ve 28684 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nca görüşülen ve uygulamaya konulan kararlar ya Yüksek Planlama Kurulu kararı olarak ya da Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu kararı olarak Resmi Gazetede yayınlanmıştır. Bu anlamda Ekonomik Koordinasyon Kurulu'nun kararlarının uygulamaya geçirilmesi için Para-Kredi Koordinasyon Kurulu'nda veya Yüksek Planlama Kurulu'nda görüşülmesi ve bu iki kurul aracılığı ile uygulamaya konulması gerekmektedir. Dolayısıyla Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nun tavsiye niteliğinde kararlar aldığı ve bu kararları doğrudan uygulamaya geçiremediğini söylenebilir.

6. Sonuç

Ekonomik koordinasyonun temel amacı sosyal refahın artırılması olarak açıklanmıştır. Para politikası ve maliye politikası arasındaki koordinasyonun yokluğu ülkelerin ekonomik performanslarının düşmesine neden olacak bu da ülkelerin sosyal refah seviyelerini maksimize etmelerini engelleyecektir. Ekonomik koordinasyonun yokluğunda, para ve maliye politikalarının özellikle amaç çatışması yaşaması söz konusu politikaların etkinliklerini azaltacaktır.

Makro ekonomiye ilişkin politikaların karşılıklı olarak birbirleri üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması, makro ekonomik politikaların etkinliklerinin artırılması ve bu yolla sosyal refahın maksimize edilmesi hedefi, ülkeleri ekonomik koordinasyonlarını sağlamak konusunda çalışmalar yapmak ve bu yönde kurumların etkinliğini arttırmak zorunda bırakmaktadır.

Türkiye'de Kalkınma Bakanlığı teşkilat yapısı içinde yer alan Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu ile Hazine Müsteşarlığı teşkilat yapısı içinde yer alan Ekonomi Koordinasyon Kurulu geniş anlamda ekonomik koordinasyon işlevi görmektedir. İki kurumun amaçları arasında para, maliye ve borçlanma politikası arasındaki koordinasyonu sağlamak yer almaktadır.

Alınan kararlar incelendiğinde Para-Kredi Koordinasyon Kurulu'nun karar almada Ekonomi Koordinasyon Kurulu'na göre daha ön planda olduğu görülmektedir. Ekonomi Koordinasyon Kurulu'nun aldığı kararların çoğunun uygulamaya geçirilememesi ve bu şekilde tavsiye niteliğinde kalmış olması kurulun etkinliğini azaltmaktadır.

Her iki kurulun da geniş anlamda ekonomik koordinasyon tanımına uygun kurulması doğrudan para ve maliye politikasının koordinasyonunu sağlamakta güçlük yaratmaktadır. Bu nedenle Türkiye'de dar anlamda koordinasyon tanımına uygun bir yapının oluşturulması, ekonomik performansı daha iyi arttırabilir.

Kaynakça

- Aktaş, Z, Kaya, N ve Özlale, Ü. (2010) "Coordination Between Monetary Policy and Fiscal Policy for an Inflation Targeting Emerging Market", *Journal of International Money and Finance*, 29, 29-138.
- Ateş, M. (2001) DPT Bünyesindeki Kurullar: Yüksek Planlama Kurulu ve Para-Kredi ve Koordinasyon Kurulu, DPT, Ankara.

- Bartolomeo, G. D ve Giocchino, D. D. (2004) "Fiscal-Monetary Policy Coordination and Debt Management: A Two Stage Dynamics Analysis", Università Degli Studi Di Roma "La Sapienza" Dipartimento Di Economia Pubblica, Working Paper No: 74.
- Beetsma, R. M, Debrun, X ve Klaassen, F. (2001) "Is fiscal policy coordination in EMU desirable?" *Swedish Economic Policy Review*, 8:57-98.
- Beetsma, R. M ve Jensen, H. (2005) "Monetary and Fiscal Policy Interactions in a Micro-founded Model of a Monetary Union", *Journal of International Economics*, 67:320- 352.
- Begg, I. Hodson, D ve Maher, I. (2003) "Economic Policy Coordination in the European Union", *National Institute Economic Review*, No:183, 66-77.
- Blanchard, O. (2004) "Fiscal Dominance and Inflation Targeting: Lessons from Brazil", *NBER Working Paper*, No. 10389.
- Blinder, A. (1982) "Issues in the Coordination of Monetary and Fiscal Policy", *Nber Working Paper Series*, No. 982.
- Bozkurt, C ve Göğül, P. K. (2010) "Para ve Maliye Politikalarının Koordinasyonu", *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 2 (2), 27-44.
- Eggertsson, G. B. (2010) "Fiscal Multipliers and Policy Coordination", Federal Reserv Bank of New York, <http://www.ny.frb.org/research/economists/eggertsson/preliminary>.
- Ekonomi Bakanlığı (2012), Faaliyet Raporu, Ankara.
- Englama, A. Tarawaile, A ve Ahortor, C. K. (2013) "Fiscal and Monetary Policy Coordination in The Wamz: Implications for Member States' Performance on The Convergence Criteria" *Proceedings of Fourth Annual Conference for Regional Integration in Africa Abidjan*, Ghana, 4-6 Temmuz.
- Ferre, M. (2008) "Fiscal Policy Coordination in the EMU", *Journal of Policy Modeling*, 30, 221-235.
- Friedman, M. (1948) "Association A Monetary and Fiscal Framework for Economic Stability" *The American Economic Review*, 38(3), 245-264.
- Halaç, U. (2007) "Türkiye'de Para ve Maliye Politikalarının Koordinasyonu", *İktisat, İşletme ve Finans*, No:254, 31-47.
- Hanif, M. N ve Arby, M. F. (2003) "Monetary and Fiscal Policy Coordination", *Munich Personal Repec Archive*, No: 10307, <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/10307>.
- Hazırolan, U. (2012) "Yükselen Bir Ekonomide İhtiyatlı Kamu Borç Yönetimi: Türkiye Tecrübesi" *Maliye Dergisi*, 163,557-581.
- Herzog, B. (2006) "Coordination of Fiscal and Monetary Policy in CIS-countries A Theory of Optimum Fiscal Area?", *Research in International Business and Finance*, 20, 256-274
- Lauren, B ve Piedra, E. G. (1998) "Coordination of Monetary and Fiscal Policies", *A Working Paper of International Monetary Fund*, IMF.
- Matei, A ve Dogaru, T. (2013) "Coordination of Public Policies in Romania, an Emprical Analysis", *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 81, 65-71.
- Meriç, M. ve Bülbül, D. (2013) *Mali Yapı*, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Nordhaus, W. D. (1994) "Policy Games: Co-ordination and Independence in Monetary and Fiscal Policeis", *Brookings Papers on Economic Activity*, 2, 139-216.
- Sagent, T. J ve Wallace, N. (1981) "Some Unpleasant Moneterist Arithmetic", *Federal Reserve Bank of Minneapolis*, Qarterly Review-Fall.
- Togo, E. (2007) "Coordinating Public Debt Management with Fiscal and Monetary Policies:An Analytical Framework", *The World Bank Policy Research*, No: 4369.